

แนวทางการพัฒนานโยบายทางการทหารจากผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบ

จากการเปิดเสรีเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

เพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

นาย จักรชัย บุญยะวัต

ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

บริษัท เมอร์เซอร์ (ประเทศไทย) จำกัด

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2564

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนานโยบายทางการทหารจากผลกระทบเชิงบวก และเชิงลบ จากการเปิดเสรีเศรษฐกิจระหว่างประเทศเพื่อการ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

โดย นายจักรชัย บุญยะวัต

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง ธัญนุช สิงห์พันธุ์

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2564 และเห็นชอบให้เป็น เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก
(มหศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก ประธานกรรมการ
(นิพนธ์ บุญศิริ)

 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สิ้นเฮ่ว)

พันเอก กรรมการ
(ปริญญา ฉายะพงษ์)

พันเอกหญิง กรรมการ
(ธัญนุช สิงห์พันธุ์)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	นายจักรชัย บุญยะวัตร
เรื่อง	แนวทางการพัฒนานโยบายทางการทหาร จากผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบ จากการเปิดเสรีเศรษฐกิจระหว่างประเทศเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
วันที่	กันยายน 2564 จำนวนคำ : 7,179 จำนวนหน้า : 22
คำสำคัญ	การเปิดเสรีเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ยุทธศาสตร์ความมั่นคง
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนานโยบายทางการทหาร จากผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบ จากการเปิดเสรีเศรษฐกิจระหว่างประเทศเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจัดทำนโยบายยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางการทหาร ระหว่างประเทศ โดยงานวิจัยฉบับนี้ได้ศึกษารูปแบบจากเอกสารงานวิจัยส่วนบุคคล ผสมผสานข้อมูลจากบทความของนักวิชาการ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมของกองทัพจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยได้ประยุกต์ใช้ ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตลอดจนศึกษาข้อมูลผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบ จาก การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจที่มีต่อนโยบายทางการทหาร และได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบกับ ประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน รวมถึงอุปสรรคและโอกาส ที่สามารถนำมา พัฒนาเป็นแนวทางอันจะเป็นประโยชน์ในการจัดทำนโยบายเชิงยุทธศาสตร์ให้เหมาะสมกับ กองทัพ โดยผลการวิจัยพบว่า การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศนั้น ส่งผลทั้งในเชิง บวกและเชิงลบในมิติต่าง ๆ ไม่เพียงแต่ผลกระทบในเชิงคุณภาพ แต่ยังส่งผลกระทบในเชิง ปริมาณ ที่มีต่อความมั่นคงของชาติใน ระยะยาว โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผลกระทบ ดังกล่าว และสรุปเป็นคำแนะนำเพื่อเป็นแนวทาง อันจะเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง ภายใต้นโยบายด้าน ยุทธศาสตร์ความมั่นคงระหว่างประเทศของกองทัพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR: Mr. Juckchai Boonyawat

TITLE A study of advisory military policy from positive and negative effects on international-free-trade agreement associated to national security strategy

DATE: September, 2021 **WORD COUNT:** 7,179 **PAGES:** 22

KEY TERMS: International-free-trade agreement, national security strategy

CLASSIFICATION: Unclassified

This research study provides an intelligent advisory to military policy makers in order to formulate appropriate national-security-policy following to the subsequent studies of positive and negative effects on international free trade agreement associated to military policy. The research methodology is commonly focused on documentary studies, academic literature review as well as an in-depth study on articles written by experienced military policy makers. Interdependency theory is being referred and applied to the research aiming to analyze positive and negative impacts of free-trade regime affected to military policy. The paper also illustrates comparative studies related to military policies among regional peers and involving SWOT analysis to visualize policy makers at broaden perspectives in prior to enact military policy at appropriate level. In conclusion, the study shows that international free trade regime does not merely affect to the military policy but also impacts to the national security on both qualitative and quantitative measurements. The outcome of this research is being interpreted as an advisory guideline for military policy makers to develop an efficient security policy for military force practice in the long run.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่กรุณาประสิทธิประสาทวิชาให้ความรู้และประสบการณ์ที่ทรงคุณค่าอย่างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกนิพนธ์ บุญศิริ, พันเอกปริญญา ฉายะพงษ์ และพันเอกหญิง ธัญนุช สิงห์พันธุ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา และมอบแนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเอกสารวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามแบบฉบับของ วิทยาลัยการทัพบก รวมถึงตรวจสอบต้นฉบับอย่างละเอียดจนทำให้งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ นอกเหนือจากคำแนะนำและข้อเสนอแนะทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ในการวิจัยแล้ว ยังได้รับกำลังใจและคำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สินเธาว์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษาที่กรุณาสนับสนุนและให้คำแนะนำ อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรประภา ภูมิมะกาญจนะ โรแบร์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการทบทวนโครงร่างและร้อยเรียงบทวิจัย รวมถึง พลตรี มหศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ที่กรุณาอนุมัติให้ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลอันเป็นประโยชน์จากผู้เกี่ยวข้อง ขอรระลึกถึง Dr. Michelle Vachris ในฐานะอาจารย์ผู้เป็นแรงบันดาลใจในการศึกษาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตลอดระยะเวลาที่เคยศึกษาในระดับอุดมศึกษาในต่างประเทศ ท้ายนี้ ขอขอบคุณ ครอบครัว และเพื่อน ๆ วทบ.66 ตลอดจนผู้ที่อยู่เบื้องหลังทุกท่านที่สนับสนุน และเป็นกำลังใจในการทำวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จสมบูรณ์ได้ตามความมุ่งหวัง ความดีอันเกิดจากผลงานการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นทุกท่านด้วยความเคารพรัก และหวังว่าวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ และก่อให้เกิดผลดีต่อวิทยาลัยการทัพบก กองทัพบก และประเทศชาติสืบไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
วิธีการศึกษา	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	5
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	6
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ วิเคราะห์ภาพรวมเศรษฐกิจของ ประเทศไทย	8
วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของประเทศไทย.....	9
ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของไทยที่มีต่อนโยบายทางการทหาร ผลกระทบเชิงบวก	11
ผลกระทบเชิงลบ	14
แนวทางการพัฒนานโยบายทางทหาร	16
การวิเคราะห์ทางเลือกใหม่ที่เหมาะสม	18
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	19
แนวทางการเป็นไปได้ในเพิ่มยุทธศาสตร์ทางเลือกในการพัฒนา	19
บทที่ 4 บทสรุป	21
เอกสารอ้างอิง	23
ประวัติผู้วิจัย	25

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่เวทีการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ ผ่านองค์กรและสนธิสัญญาในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในระดับประชาคมโลกและประชาคมภูมิภาคอาเซียน เช่น การเป็นประเทศสมาชิกในองค์การการค้าโลก (World Trade Organization, WTO) หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations, ASEAN) ซึ่งการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการค้าเสรีระหว่างประเทศสมาชิก และเพิ่มอัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product, GDP) อย่างไรก็ตาม การเปิดเสรีทางการค้าในระดับภูมิภาค จำต้องแลกมา (Trade-off) ด้วยการผ่อนปรนอำนาจอธิปไตยของชาติ (Yarborough, 1987) ที่อาจส่งผลกระทบต่อนโยบายความมั่นคงในส่วนของนโยบายทางการทหาร ซึ่งความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มุ่งเน้นแต่เพียงผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ อาจส่งผลกระทบต่อนโยบายทางการทหารทั้งในเชิงบวกหรือเชิงลบในมิติที่แตกต่างกันไป เช่น การผันแปรงบประมาณทางการทหารตามความจำเป็นของประเทศ (อร่าม, 2560) จำนวนบุคลากรในกองทัพตามงบประมาณในแต่ละปี ความจำเป็นในการเปิดพรมแดน หรือแม้แต่การเตรียมพร้อมของบุคลากรของกองทัพในมิติต่าง ๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่จะเป็นมิติที่สำคัญต่อภาพลักษณ์ความมั่นคงของชาติในด้านการทหาร (Stevens, 2015) อันจำเป็นที่จะต้องนำมาประกอบการพิจารณาควบคู่ไปกับการจัดทำนโยบายการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศเช่นกัน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะสะท้อนสภาพให้เห็นถึงผลกระทบต่อนโยบายทางการทหาร หลังจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ อันจะเป็นประโยชน์ต่อกองทัพในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับแนวโน้ม และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการผลักดันนโยบายการค้าเสรีระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคในอนาคต (Carverly, 2014) ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิรูปของประเทศในด้านเศรษฐกิจ ที่ได้ตั้งเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางใน

ด้านการค้า และในด้านการลงทุนในภูมิภาค ASEAN (Butto, 2005) และการศึกษาอ้างกล่าวถึง ผลกระทบในเชิงบวกและเชิงลบที่มีต่อนโยบายทางการทหาร โดยจะมีการระบุผลกระทบในมิติต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนา และเตรียมความพร้อมทางด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทางการทหารได้ต่อไป

ทั้งนี้ การทำวิจัยฉบับนี้ได้มีการตั้งคำถามเพื่อศึกษาว่า การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ได้ส่งผลกระทบต่อนโยบายทางการทหาร ในเชิงบวก (Positive effects) และเชิงลบ (Negative effects) ในประเด็นใดที่สำคัญ นอกจากนั้น ยังมีการตั้งคำถามเพื่อศึกษาว่า ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในด้านความมั่นคงเพื่อการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงและมีความยั่งยืน จะส่งผลต่อผลกระทบต่อนโยบายทางการทหาร จากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างไร และการทำวิจัยในครั้งนี้ ยังได้ทำการหาข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัยว่า การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศส่งผลกระทบ ต่องบประมาณทางการทหารอย่างไร เมื่อเทียบกับ GDP ในแต่ละปี และจำนวนกำลังพลในกองทัพมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกในสมาคม ASEAN

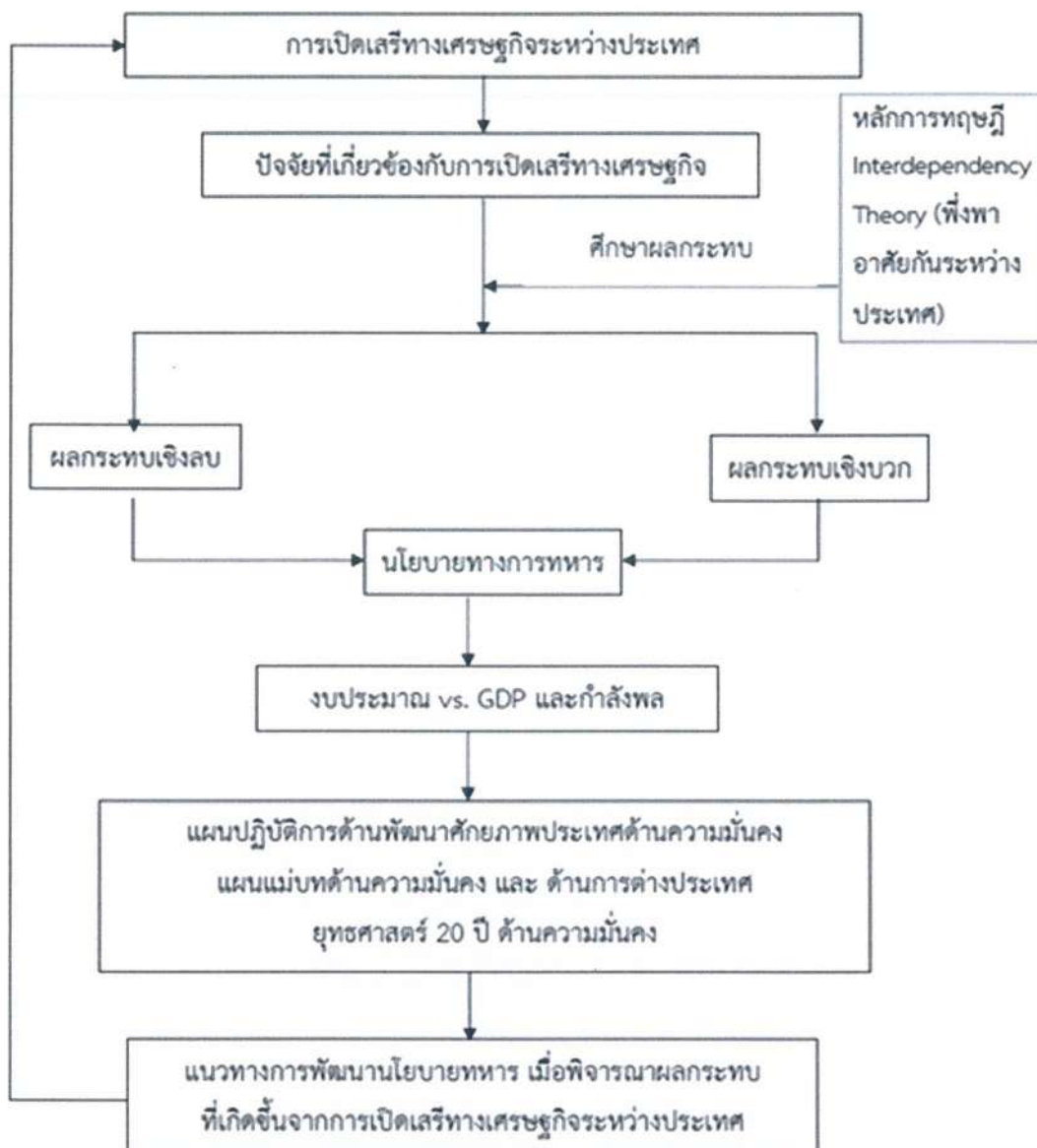
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ ผลกระทบเชิงบวกและลบที่ส่งผลต่อต่อนโยบายทางการทหาร และยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง เพื่อการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงและยั่งยืน
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนานโยบายทางการทหาร จากผลกระทบเชิงบวกและลบ เพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างประเทศ (Interdependency Theory) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งภายใต้ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (International Relations) ส่งผลให้กระแสนโยบายเปิดเสรีทางการค้าและเศรษฐกิจมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนั้น การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ได้ส่งผลให้เกิดผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อประเทศและเกี่ยวข้องกับภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในด้านยุทธศาสตร์

ชาติด้านความมั่นคง จึงจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาและมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปิดเสรีที่เกิดขึ้น อันจะนำมาซึ่งพัฒนาแผนปฏิบัติการในด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง โดยเฉพาะความพร้อมในด้านนโยบายทางการทหาร (Military Policy) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการจัดทำแผนงานในเชิงนโยบายต่อไป

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยใช้แบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ เป็นไปตามที่วิทยาลัยการศึกษากำหนด โดยแนวทางในการศึกษา มีรูปแบบทั้งในเชิงคุณภาพ ที่มุ่งเน้นในเรื่องการศึกษาในรูปแบบเอกสาร (Documentary Study) ในการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี วรรณกรรม ตลอดจนใช้กระบวนการศึกษาข้อมูลในเชิงปริมาณ จากข้อมูลสถิติที่เกิดขึ้นในอดีต เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ในการวิจัย

2. ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาจากศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพด้านความมั่นคง ภายหลังจากการที่ประเทศไทย เข้าร่วมเป็นประเทศสมาชิก ASEAN โดยมีประเด็นผลกระทบภายใต้ขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในด้านยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (แผนระดับ 3)

2.2 ด้านสัดส่วนงบประมาณทางการทหารต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ

2.3 ด้านกำลังพลและจำนวนประชากรในกองทัพ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลเอกสาร สืบค้นข้อมูลจากรายงานของภาครัฐ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจและการค้าที่มีผลกระทบต่อนโยบายทางการทหาร เพื่อนำผลการ วิเคราะห์มาศึกษาหาข้อสรุป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อแยกแยะให้เห็นถึงส่วนประกอบ และความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่าง ๆ โดยใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์ ตลอดจน การประยุกต์ใช้หลักสูตรของวิทยาลัยการศึกษาด้านการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ภัย

คุกคามและโอกาส (SWOT analysis) ผสมผสานแนวทางการใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุป และกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

พัฒนาและเสนอโครงร่างวิจัย ในห้วงเดือน พฤศจิกายน จนถึงเดือน ธันวาคม หลังจากได้รับอนุมัติโครงร่างวิจัยเรียบร้อยแล้วจึงเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ไม่เกินไตรมาสที่ 1 เพื่อนำข้อมูลที่วิเคราะห์มาสรุปและอภิปรายผลให้แล้วเสร็จในเดือนเมษายน โดยจะมีการจัดทำรายงานวิจัย และรูปเล่มวิจัย พร้อมนำเสนองานวิจัยในเดือนพฤษภาคม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบแนวโน้มผลกระทบที่เกิดขึ้นกับต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง จากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
2. ทราบปัญหาและผลกระทบในเชิงบวกและเชิงลบ ที่อาจเกิดขึ้นต่อนโยบายทางการทหาร หลังจากมีการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
3. ทราบข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับแผนระดับ 3 ได้แก่แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

ที่มาและความสำคัญของปัญหาจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในลักษณะการวิเคราะห์แนวตั้ง (Top-down approach)

ในสถานการณ์ภาวะ ณ ปัจจุบัน คงปฏิเสธไม่ได้ว่ากระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นบริบทที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาคมโลก (World community) ซึ่งไม่เพียงแต่ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือในด้านการเมืองระหว่างประเทศ แต่กระแสโลกาภิวัตน์ยังเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ที่ทำให้มีการเชื่อมต่อเศรษฐกิจระหว่างประเทศและระหว่างภูมิภาค (Tow, 2001) อันจะเห็นได้จากการลงนามสัญญาความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศอันมีแนวโน้มแต่จะสูงขึ้น เพื่อผลประโยชน์ของชาติตน ตลอดจนความกินดีอยู่ดี (Well-being) ของกลุ่มประเทศสมาชิกภายใต้สนธิสัญญาทางเศรษฐกิจการค้า (Economic Treaty) นั้น ๆ เป็นสำคัญ โดยนักวิเคราะห์จากหลาย ๆ สำนักคิด (School of Thoughts) ได้เคยกล่าวไว้ว่า โลกาภิวัตน์ที่เพิ่มโอกาสการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศนั้น อาจจะทำให้โลกแคบลง (Less transboundary) จากการเปิดเสรีและเปิดพรมแดนของแต่ละประเทศทั่วโลก (Moore, 2017)

กระแสโลกาภิวัตน์ สอดคล้องคล้อยกับแนวคิดภายใต้ ทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependency Theory) ที่แต่เดิมเน้นในเรื่องการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างการเมืองระหว่างประเทศ (International politics) เป็นสำคัญ แต่ปัจจุบันรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีอาจจะเป็นได้เพียงการเมืองระหว่างประเทศ แต่ยังคงไปถึงความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สมาชิกจำเป็นต้องมีการพึ่งพาอาศัยระหว่างกัน (Butto, 2005) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการพึ่งพาอาศัยระหว่างกัน จำเป็นต้องมีความรู้สึกตอบสนองต่อกัน (Sensitivity) จึงจำเป็นต้องให้แต่ละประเทศ ต้องมีการถ้อยทีถ้อยอาศัย อันก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนทางการเมืองและเศรษฐกิจ เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายของแต่ละประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับความร่วมมือระหว่างกัน โดยเสนยานุภาพทาง

การทหารอาจจะมีใช้เครื่องมือที่ได้ผลในการดำเนินการนโยบายระดับต่างประเทศ (เอี่ยมวรเมธ, 2558) และการพึ่งพาอาศัยกันที่เพิ่มมากขึ้น จะลดความสามารถของรัฐ (State) ในการปกครองตนเอง โดยจะต้องมีการผ่อนปรน กฎระเบียบ กฎหมายข้อจำกัด เพื่อปฏิบัติตามข้อตกลงหรือปฏิญญาที่ได้ให้ไว้กับกลุ่มประเทศสมาชิก หรืออาจกล่าวได้ว่า เพื่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ รัฐจำเป็นต้องลดอำนาจอธิปไตยของตนเองลง (Tow, 2001) จากหลักการทางทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยกัน ส่งผลก่อให้เกิดการลงนามเพื่อเปิดเสรีทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น เช่น “ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade - GATT)” ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการลดหรือกำจัดกำแพงภาษี (Reduce tariffs) ของสินค้าและบริการ (Goods and Services) ระหว่างประเทศสมาชิก (Fergusson, 2017) และในระยะเวลาต่อมา แนวคิดจาก GATT ได้นำมาสู่การจัดตั้ง “องค์การการค้าโลก (World Trade Organization – WTO)” โดยประสบความสำเร็จจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่เริ่มต้นจาก GATT และ WTO ส่งผลให้ประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลกมีแนวคิดจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศในลักษณะกลุ่มประเทศเฉพาะกิจ ที่มีผลประโยชน์ร่วมกันทางการค้าระหว่างประเทศ โดยมีตัวอย่างข้อตกลง (Treaty) ที่ยังมีผลบังคับใช้จนถึง ณ ปัจจุบัน และยังมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจโลกในภาพรวม อาทิ (1) ข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) (2) สหภาพยุโรป (EU) และ (3) สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ซึ่งขอบเขตของการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ การศึกษาในบริบทที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย เป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้วิจัยจะเน้นทำการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศไทยกับ ASEAN ซึ่งมีกลุ่มประเทศสมาชิกที่มีลักษณะภูมิรัฐศาสตร์ และขนาดของเศรษฐกิจใกล้เคียงกับประเทศไทยเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ดี สาเหตุของปัญหาที่เกิดจากการค้าเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ มีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องแต่ปัจจัยหลักของปัญหาที่เกิดขึ้นคือ การผ่อนปรนความมั่นคงของชาติที่ไม่เพียงแต่การผ่อนปรนทางนโยบายความมั่นคงในเชิงการทหาร แต่ยังรวมไปถึงการผ่อนปรนในเชิงเศรษฐกิจ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศที่จะเพิ่มขนาดมูลค่าทางเศรษฐกิจของตนเป็นสำคัญ โดยจะเห็นได้จากการเปิดพรมแดนเพื่อการค้าขายหรือการ

โยกย้ายทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศสมาชิกได้อย่างเสรี ตลอดจนการลดกำแพงภาษี (Tariff deduction) และกรอบกฎหมาย (Deregulation) เพื่อให้สอดคล้องกับการเปิดเสรี อันนำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งถือได้ว่าเป็น ปฐมเหตุของปัญหาที่เกิดจากการค้าเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

วิเคราะห์ภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศไทย

หากพิจารณาเรื่องประเด็นการเปิดเสรีทางการค้าของกลุ่มประเทศ ASEAN จะเห็นได้ว่า ประเทศสมาชิกมุ่งเน้นเรื่องการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของตนเองเป็นนัยสำคัญ โดยหลังจากมีการจัดตั้ง ASEAN ตั้งแต่ปีคริสต์ศักราช 1967 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกบ่งบอกถึงแนวโน้มในเชิงบวก ตามรายละเอียดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 – 2562 ซึ่งแสดงถึงอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของ ประเทศไทย (Thailand GDP) โดยจะเห็นว่าประเทศไทยมีขนาดเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง เพิ่มขึ้นเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4% - 5% ต่อปีในสถานการณ์ที่ปกติ (BOT, 2020) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาตัวเลขการส่งออกของไทย (Thailand exports) พบว่า มูลค่า การส่งออกมีทิศทางการเติบโตและสอดคล้องไปกับอัตราการเจริญเติบโต GDP ของ ประเทศ โดยการลงนามในสนธิสัญญาทางการค้าเสรีร่วมกับประเทศสมาชิกภาคีหรือ องค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ ยิ่งเป็นปัจจัยเร่งให้ประเทศไทยมีอัตราการส่งออกที่ดีขึ้น ตลอดระยะเวลา 3 ทศวรรษที่ผ่านมา (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2020) โดยการลงนาม ดังกล่าว ส่งผลให้ประเทศไทยได้เปรียบในภาพรวมในการแข่งขันในกลุ่มประเทศสมาชิก การค้าเสรี ในด้านอัตราค่าแรง (Labor wage) และประเทศไทยยังเป็นฐานการผลิตของ อุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีความต้องการสูงในตลาดโลกในช่วงกว่า 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา ประกอบกับชัยภูมิและยุทธศาสตร์ที่ตั้งของประเทศเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่ สำคัญของการเป็นประตูสู่ ASEAN (ASEAN Gateway) ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีประชากร อยู่เป็นจำนวนมากอย่างเป็นนัยสำคัญ แสดงถึงโอกาสและความต้องการ (Demand) ทาง การค้าที่มีอยู่สูง

จากกรอบแนวความคิดและตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา นอกเหนือจากสภาพแวดล้อม ในด้านตัวเลขดัชนีชี้้นำทางเศรษฐกิจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิด เสรีทางเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอก โดยใช้เครื่องมือทางการวิเคราะห์คือ SWOT Analysis เพื่อสะท้อนภาพรวมในด้านศักยภาพ ความท้าทายและอุปสรรคของประเทศที่ เกิดขึ้น

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของประเทศไทย

ในด้านจุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ (Strength) ประเทศไทยมีทำเลที่ตั้งอยู่ในจุดศูนย์กลางของ กลุ่มประเทศ CLMV (กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม) และภูมิภาคของไทย ตั้งอยู่ในศูนย์กลางของกลุ่มประเทศสมาชิก ASEAN ซึ่งเป็นทำเลที่สามารถกระจายสินค้า และสามารถเดินทาง ตลอดจนขนส่งสินค้าและบริการไปยังประเทศสมาชิกได้ในระยะทาง ที่ไม่ไกล จึงเป็นเหตุให้อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ต่างประเทศทั้งรถยนต์ หรือชิ้นส่วน อิเล็กทรอนิกส์เข้ามาลงทุนตั้งฐานการผลิตในประเทศไทย เพราะทำเลที่ตั้งของประเทศไทย มีความได้เปรียบในการแข่งขันทางด้านต้นทุนค่าขนส่งเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิก นอกจากนั้น ภูมิภาค (ตอนบน) อยู่ติดกับแผ่นดินใหญ่ และติดทะเลในด้านล่างและ พื้นที่ทั้งประเทศเป็นปึกแผ่นเดียวกัน ซึ่งมีความได้เปรียบในด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ทั้ง 3 มิติ คือ ทางบก ทางอากาศ และทางทะเล และจากความได้เปรียบทางด้านชัยภูมิ และลักษณะภูมิประเทศดังกล่าว ส่งผลให้ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องมีความความร่วมมือ ทางด้านความมั่นคงทางทหารทั้ง 3 เหล่าทัพ กล่าวคือ กองทัพบก กองทัพเรือ และ กองทัพอากาศ ในขณะที่บางประเทศในกลุ่ม ASEAN มีพื้นที่ของประเทศส่วนใหญ่เพียงแต่ บนบก หรือพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศเป็นหมู่เกาะ (อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์) ซึ่ง ส่งผลให้มีความท้าทายในการเดินทางและมีความยากลำบากในการวางกำลังปกป้อง ประเทศในด้านความมั่นคง (Chinwanno, 2004)

อย่างไรก็ดี ในด้านจุดอ่อน (Weakness) ของประเทศนั้น ในมุมมองด้านเชิง ประชากรศาสตร์ (Demography) ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ภาวะสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ซึ่งทำให้ตลาดแรงงานในอนาคตจะมีความตึงตัวสูงมาก ซึ่งส่งผลให้ผลผลิต (Productivity) ของประเทศย่อมน้อยลงในอนาคต เพราะมีประชากรวัยทำงานไม่เพียงพอ

ในการผลักดันการเจริญเติบโตของประเทศในมิติต่าง ๆ รวมถึงการเข้าสู่กับดักรายได้ (Income trap) ที่ไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายในช่วงเกษียณ นอกจากนี้ การขาดการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน (Skills) ความรู้ทางด้านเทคโนโลยี (Tech literacy) หรือการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ที่จะตอบสนองความต้องการของตลาดโลกจากผลกระทบของเทคโนโลยี (Technology disruption) ยังคงเป็นปัญหาที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไป นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศทั้งในรูปแบบที่ถูกและผิดกฎหมาย หลังจากมีการเปิดพรมแดนภายใต้นโยบายการเปิดเสรีทางการค้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศในด้านปัญหาสังคม ตลอดจนภัยสังคมในรูปแบบใหม่ ที่เกิดจากแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศทั้งถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงโอกาส (Opportunity) ของประเทศไทย นับได้ว่าการลงนามในการเป็นสมาชิกของกลุ่มประเทศ ASEAN ส่งผลให้ประเทศไทยมีโอกาสขยายโอกาสทางการค้า ขยายตลาดแรงงาน และคนในประเทศมีโอกาสที่จะเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ (Know-how and skills) จากแรงงานต่างชาติ แต่ในทางกลับกัน จะเป็นการเปิดโอกาสให้แรงงานต่างชาติที่พยายามจะเข้ามาประเทศไทยเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรในประเทศ โดยใช้ช่องทางการผ่อนปรนจากการเปิดพรมแดนหรือการผ่อนคลายนโยบายระเบียบข้อกฎหมายจากการตรวจคนเข้าเมือง เข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในลักษณะผิดกฎหมาย อาจก่อความไม่สงบ ซึ่งถือว่าเป็นหนึ่งในภัยคุกคาม (Threat) ของประเทศที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ (National Security) โดยตรง

ดังนั้น ในภาพรวมจะเห็นได้ว่ากระแสของโลกาภิวัตน์ ในด้านของการเปิดเสรีทางการค้า และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ แม้สร้างโอกาสการขยายตัวให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศ มีขนาดใหญ่ยิ่งขึ้น แต่ก็อาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความมั่นคง ซึ่งหลังจากผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผ่านการทำ SWOT Analysis จะเห็นได้ว่าความจำเป็นในการขับเคลื่อนให้ทันกับพลวัตของเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป การเคลื่อนไหวของตลาดแรงงาน การผ่อนปรนในกฎระเบียบของภาครัฐเพื่อให้สอดคล้องกับการเปิดเสรี หรือแม้แต่ภัยคุกคามจากเทคโนโลยี (Cyber Attack) ล้วนแล้วแต่ส่งผล

กระทบต่อพลังอำนาจแห่งชาติด้านเศรษฐกิจ พลังอำนาจแห่งชาติด้านสังคม พลังอำนาจแห่งชาติด้านความมั่นคง และพลังอำนาจแห่งชาติด้านการทหาร ไม่เพียงแต่ผลกระทบในเชิงคุณภาพ (Qualitative impacts) ข้างต้น การเปิดเสรีทางการค้า มีผลกระทบต่อนโยบายทางการทหารในเชิงปริมาณ (Quantitative impacts) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านงบประมาณทางการทหาร (Military budget) ที่รัฐบาลอาจจะมิได้ให้ความสำคัญมากเท่ากับงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเมื่อทำการพิจารณาจากข้อมูลภาพรวมงบประมาณและการใช้จ่ายทางการทหาร (Military spending) จากข้อมูลสถิติของธนาคารโลก (World Bank, 2019) ซึ่งอ้างอิงข้อมูลของสถาบันวิจัยสันติภาพระหว่างประเทศแห่งสตอกโฮล์มเมื่อปี 2560 พบว่า งบประมาณทางการทหารของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเมื่อเปรียบเทียบกับ GDP ในประเทศของตนนั้น มีตั้งแต่ไม่ถึงร้อยละ 1 ของ GDP จนถึงระดับที่เกินกว่าร้อยละ 10 ของ GDP โดยงบประมาณทางการทหารของประเทศไทย โดยเฉพาะ คิดเป็นเพียงร้อยละ 1.4 ของ GDP (ปี 2552 – 2561) ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทั้งโลก ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 2.2 ของ GDP แต่นับว่าสัดส่วนงบประมาณทางการทหารของประเทศไทยมีความใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (ร้อยละ 1.7) รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านอย่างฟิลิปปินส์ และมาเลเซียที่มีขนาดระบบเศรษฐกิจใกล้เคียงประเทศไทย ซึ่งมีงบประมาณทางการทหารอยู่ที่ระดับร้อยละ 1.4 และร้อยละ 1.1 ของ GDP ตามลำดับ (Wezeman, 2019) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาวิเคราะห์หาข้อมูลผลกระทบในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาเพิ่มเติม ผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ (Positive and Negative Impacts) ที่เกิดขึ้นจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่มีต่อนโยบายทางการทหารได้เช่นกัน

ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของไทยที่มีต่อนโยบายทางการทหาร

ผลกระทบเชิงบวก

หลังจากการที่ประเทศเข้าสู่การเป็นสมาชิกในประชาคมอาเซียน ไม่เพียงแต่จะทำให้ประชาคมและประเทศสมาชิกมีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้น หรือมีอำนาจต่อรองทางการค้ามากขึ้น ประเทศไทยยังได้รับอานิสงส์ด้านความมั่นคงมิตรประเทศกับประเทศสมาชิก อันจะมีความสัมพันธ์ในเชิงสมาชิกภาพและความร่วมมือในประเด็นต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งยัง

สามารถช่วยให้ประเทศไทยวางตัวได้อย่างเหมาะสมในเวทีความมั่นคงทางการทหารระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ ทางด้านทัศนคติและมุมมองทางด้านการทหาร ยังสามารถได้รับการยกระดับทางความคิดไม่เพียงแต่แนวคิดการบริหารจัดการภายในประเทศ แต่ยังยกระดับทางความคิดในระดับผู้บริหารนโยบายทางการทหารเพื่อให้เท่าเทียมตามหลักสากล โดยอาจจะทำการยกระดับแนวคิดกับ 3 กลุ่มอิทธิพลในเชิงบริหารจัดการ กล่าวคือ ผู้บริหารนโยบายทางการทหารระดับสูง ระดับกลาง และระดับต้น (ระดับปฏิบัติ) มีแนวคิดที่จะศึกษา เรียนรู้การใช้ศักยภาพที่เป็นจุดเด่นทางการทหารของแต่ละประเทศ มาเสริมสร้างศักยภาพของประเทศตนเอง หรือแม้แต่วางมือร่วมกันจัดภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น ปัญหายาเสพติดระหว่างพรมแดนการลักลอบการขนส่งสินค้าหลบหนีภาษีระหว่างตะเข็บชายแดน เป็นต้น ซึ่งหากมีการถ่ายทอดรายละเอียดผ่านไปตามสายการบังคับบัญชาทั้ง 3 เสาหลัก จะทำให้การบริหารจัดการนโยบายทางการทหารมีการยกระดับไปสู่สากลและได้รับการยอมรับจากประชาคมโลกมากยิ่งขึ้น

ความเป็นภูมิภาคนิยม (Regionalism) ภายหลังจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน ยังจะเพิ่มความหลากหลายทั้งในแง่การเป็นพลเมืองอาเซียน (ASEAN citizenship) ตลอดจนความหลากหลายที่เกิดขึ้นในเชิงนโยบายทางการทหารที่จะผ่อนปรน หรือเพิ่มการยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ เพศ ศาสนา หรือวัฒนธรรมเพื่อสร้างความองค์ความรู้ใหม่ ๆ หรือเพิ่มอัตลักษณ์ให้แก่กองทัพไทย (สกุลแก้ว, 2560) เพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนานโยบายทางการทหารให้เปิดกว้างมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นสิ่งที่จะสร้างภาพลักษณ์อันดีในการจัดทำนโยบายด้านการทหารของประเทศไทยในระยะยาว

ทั้งนี้ การเสริมสร้างทักษะ (Skill lift) หรือการได้มาซึ่งองค์ความรู้อันจะเป็นนวัตกรรมในเชิงความคิดใหม่ ๆ (Innovative thinking) ของบุคลากรทางทหารถือว่าเป็นหนึ่งในผลกระทบในเชิงบวกที่สำคัญที่มีต่อการพัฒนานโยบายทางการทหาร ผ่านกิจกรรมการดำเนินงานของบุคลากรทางการทหารระหว่างประเทศสมาชิก ทั้งในระดับนายทหารสัญญาบัตร และชั้นประทวน เพื่อเรียนรู้ความหลากหลายด้านการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ความ

มั่นคง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ตลอดจนสภาพสังคมจิตวิทยา ให้เข้าใจในมุมมองความแตกต่างของประเทศอื่น ๆ ในประชาคมอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์ในการนำองค์ความรู้ดังกล่าวมาต่อยอดเพื่อปรับปรุงความพร้อมด้านความเท่าเทียม ด้านความเป็นภูมิภาคนิยม และเพิ่มความหลากหลายในการยอมรับความแตกต่างอันจะนำมาซึ่งความเข้าใจเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างกันในระดับความมั่นคงของชาติ ตลอดจนลดข้อโต้แย้งกรณีพิพาททางการทหารระหว่างประเทศได้

การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ผ่านระบบการศึกษาระหว่างบุคลากรทางการทหาร อาจจะเป็นอีกหนึ่งผลพลอยได้หลังจากมีการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ อันจะเป็นประโยชน์ยิ่ง ในการศึกษาสภาพสังคมจิตวิทยา (Sociological psychology) ของประเทศสมาชิก เพื่อนำมาพัฒนานโยบายทางการทหารเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศ ซึ่งมีจำเป็นต้องทำนโยบายทางการทหารในระดับภูมิภาค (Regional level) เพียงระดับเดียว แต่การเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ ยังเอื้อประโยชน์ให้ประเทศสมาชิกสามารถพัฒนากำหนดนโยบายทางการทหารให้สอดคล้องและมีประสิทธิภาพกับแต่ละประเทศ เป็นราย ๆ ไป โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติไทย และประเทศปลายทางร่วมกันเป็นสำคัญ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว สามารถจัดตั้งภายใต้รูปแบบโครงการความร่วมมือระหว่างกองทัพ ของประเทศภาคี ในการส่งกำลังพลในสังกัดของแต่ละประเทศไปศึกษาสภาพสังคมจิตวิทยาของประเทศปลายทาง เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานทหารและหรือประชาชนในประเทศนั้น โดยมีวัตถุประสงค์อันจะได้มาซึ่งความรู้ลึก การเรียนรู้ซึ่งกันและกันในการแลกเปลี่ยนความคิด ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจกัน เพื่อเพิ่มความหลากหลายในทัศนคติ ตลอดจนเป็นการปรับปรุงสภาพแวดล้อมความเท่าเทียมในด้านความเป็นภูมิภาคนิยมมากกว่าที่จะเป็นความเป็นชาติเดียว เพื่อการทำงานร่วมกันที่เสริมสร้างความมั่นคงของประเทศภาคีในอนาคต

นอกจากนั้น การเข้าถึงหรือการเข้าไปมีส่วนร่วม (Engagement) กับประเทศภาคีหรือประเทศสมาชิกในประชาคมอาเซียนในรูปแบบต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น อาจนำมาเพื่อซึ่งผลพลอยได้ในการได้มา ซึ่งข้อมูลเชิงลึก (Intelligence data) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านชั้นความลับในนโยบายทางการทหารของประเทศสมาชิกจากการสร้างปฏิสัมพันธ์ใน

มิติต่าง ๆ เช่น ข้อมูลสัดส่วนงบประมาณด้านการทหาร (ที่เปิดเผยได้และไม่ได้) หรือแม้แต่ อัตรากำลังพลของกองทัพของประเทศภาคี ซึ่งสามารถนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าว มาเป็นกรณีศึกษาในลักษณะของการศึกษาเปรียบเทียบ (Comparative studies) ต่อยอดองค์ความรู้ และนำมาพัฒนานโยบายทางการทหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โดยข้อมูลล่าสุดของประเทศไทยที่ผู้วิจัยสามารถสืบค้นได้ในปีที่ทำวิจัยฉบับนี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยงบประมาณทางด้านนโยบายทางการทหารได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา อยู่ในอัตราเฉลี่ยที่ประมาณร้อยละ 1.4 ต่อปี ซึ่งเมื่อพิจารณาตามอัตราการได้รับงบประมาณเฉลี่ยของกองทัพ ปี 2540 ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ กองทัพได้รับงบประมาณอยู่ที่ร้อยละ 2.2 ของระดับ GDP (World Bank, 2019) แต่หลังจากที่มีภาวะปัญหาเศรษฐกิจ กระทรวงกลาโหมได้รับงบประมาณลดลง ตามลำดับ และต่ำสุดเมื่อปี 2549 ที่ได้รับเพียงร้อยละ 1.1 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณทางการทหาร ของกลุ่มประเทศอาเซียน พบว่าจะมีค่าเฉลี่ยสากลงอยู่ที่ร้อยละ 2.2 ของ GDP (Bank of Thailand, 2019) ดังนั้น กรณีที่ประเทศไทยได้รับข้อมูลข่าวสารจากกิจกรรมระหว่างประเทศสมาชิกในรูปแบบของการการแลกเปลี่ยนการทำงาน การดูงาน หรือ การศึกษาของบุคลากรทางการทหาร จะสามารถนำพาข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ในกำหนดนโยบายทางการทหารได้ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะสอดคล้องกับแผนระดับ 2 และ แผนระดับ 3 ของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ซึ่งมุ่งเน้นด้านการต่างประเทศ และการพัฒนาศักยภาพของประเทศตามลำดับ โดยผลกระทบในเชิงบวกที่ได้มาข้างต้น จะสามารถนำไปพัฒนาอัตรางบประมาณ และการจัดขนาดกำลังพลให้เหมาะสมหรือมีศักยภาพที่ทัดเทียมกับประเทศที่อยู่ในประชาคมเดียวกัน เพื่อให้การดำเนินนโยบายทางการทหาร ดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ผลกระทบเชิงลบ

จากการลงนามในการเป็นสมาชิกกลุ่มประเทศอาเซียน การย้ายถิ่นประชากร (Migration workers) จากประเทศต่าง ๆ เข้าสู่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมกลุ่มประเทศสมาชิกการค้าเสรี โดยได้การย้ายถิ่นประชากร แรงงานซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง (Steven, 2015) โดยแรงงานส่วนหนึ่งมี

ผลประโยชน์แอบแฝงในการใช้ประเทศไทย เป็นเส้นทางผ่านสู่ประเทศที่สาม เช่น หนีภัยสงคราม และการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อมาค้าแรงงานในประเทศไทย อันนำมาซึ่งปัญหาที่กระทบต่อ ความมั่นคงของชาติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างกว้างขวาง อาทิ ปัญหาด้านสาธารณสุข ปัญหาการค้ามนุษย์ และปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นภาระด้านการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐที่ไม่จำเป็น และในระยะยาวอาจเกิดปัญหาด้านสังคมจากปัญหาชุมชนคนต่างด้าวที่อาจนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งกับคนไทยในประเทศ อันจะถือเป็นปัญหาละเอียดอ่อนและส่งผลกระทบต่อประเทศชาติในหลากหลายมิติ

นอกจากนี้ กลุ่มหรือขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติยังได้แสวงหาประโยชน์จากสภาวะโลกไร้พรมแดนจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในข้อกฎหมายที่ได้รับการผ่อนปรนในการเข้า-ออกผ่านพรมแดนระหว่างประเทศ โดยการเคลื่อนไหวของอาชญากรรมข้ามชาติ มักจะเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งปัญหาที่มีอยู่ เดิม เช่น การค้ายาเสพติด การค้าอาวุธสงคราม การค้ามนุษย์ การฟอกเงิน เป็นต้น และปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นปัญหาภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติที่พัฒนารูปแบบและวิธีการ ได้สลับซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งแม้ว่าประเทศไทยจะยังมีไข่เป้าหมายโดยตรงของการก่อการร้าย แต่ยังคงต้องเฝ้าระวังความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการบ่มเพาะเครือข่ายกับกลุ่มก่อความไม่สงบภายในของไทยที่ใช้ช่องว่างจากการผ่อนปรนข้อกฎหมาย อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศในระยะยาว

ทั้งนี้ ทั้งการโยกย้ายทรัพยากรหรือแรงงาน จากการผ่อนปรนในการเปิดพรมแดนระหว่างประเทศ ส่งผลกระทบต่อตรงต่อนโยบายทางการทหาร ซึ่งส่งผลให้กองทัพต้องทำการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่าย (Military budget and expense) และกำลังพลของกองทัพ เพื่อป้องกันปกป้องอธิปไตย แก้ไขปัญหาเพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นดังกล่าว ซึ่งล้วนแล้วแต่จะเป็นการใช้งบประมาณเกินขอบเขตความจำเป็น และไม่สอดคล้องไปกับแผนพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยหากนำงบประมาณที่จะนำไปป้องกันหรือแก้ไขปัญหาลักษณะดังกล่าว มาใช้เพื่อการพัฒนาศักยภาพของกำลังพลในกองทัพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ

ของบุคลากรในกองทัพ หรือเพื่อนางบประมาณมาฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจและสังคมในมิติอื่นใด ก็จะสามารถพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนและมั่นคงได้ในอนาคต

และในสถานการณ์ปัจจุบัน โลกได้เผชิญกับความท้าทายภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ไร้พรมแดนทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ประกอบกับความก้าวล้ำทางนวัตกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร เป็นผลให้เกิดการไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติ ผ่านโลกไซเบอร์เข้าสู่ประเทศไทย ส่งผลต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรมของคนในสังคม ซึ่งมีแนวโน้มทำให้สังคมไทยอ่อนแอ ประชาชนขาดจิตสำนึกร่วมด้านความมั่นคง รวมทั้งมีความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ปัญหามีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการโจมตีทางไซเบอร์ และการเจาะเข้าสู่ระบบข้อมูลข่าวสาร และความลับทางราชการและข้อมูลทางธุรกิจของภาคเอกชน ประกอบกับอิทธิพลของสื่อประเภทเครือข่ายสังคมที่มีแนวโน้ม กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการรวมตัวของประชาชนเพื่อดำเนินกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมทางการเมือง ที่อาจจะมีผลประโยชน์แอบแฝงจากกลุ่มประเทศชายแดน ที่ใช้สื่อในการโจมตี บ่อนทำลาย หรือบิดเบือนข้อเท็จจริง ที่อาจนำไปสู่การสร้างความเกลียดชังและสร้างความแตกแยกของคนภายในประเทศหรือความขัดแย้งระหว่างประเทศที่รุนแรงเพิ่มขึ้น ซึ่งล้วนแต่จะเป็นภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากกระแสการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ทั้งสิ้น

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่นโยบายทางการทหาร จะต้องมีการพัฒนาขีดความสามารถเพื่อรองรับต่อภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการศึกษานโยบายทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อเป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลงบทบาทการดำเนินนโยบายทางด้านทหาร ให้มีความเหมาะสมได้ต่อไป

แนวทางการพัฒนานโยบายทางทหาร

จากการศึกษาพบว่า แม้งบประมาณทางด้านทหารของประเทศที่เฉลี่ยอยู่ในระดับ 1.4% ของ GDP ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศในภูมิภาคที่อยู่ในระดับ 1.7% ซึ่งงบประมาณดังกล่าว ยังสามารถปรับเพิ่มสูงขึ้นได้ในระดับที่ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของประเทศในภูมิภาค และนอกเหนือจากงบประมาณที่เพิ่มขีดความสามารถทางด้านอาวุธ

ยุทธโศปกรณ์ทางทหาร ควรจะมีการปรับเพิ่มอัตราส่วนจำนวนกำลังพล และเพิ่มทักษะขีดความสามารถบุคลากรในกองทัพให้อยู่ในระดับเทียบเคียงกับประเทศเพื่อนบ้านหรือในกลุ่มประเทศที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

โดยจากการศึกษาข้อมูลจากรายงาน International Institute for Strategic Studies ในปี 2019 (Wezeman, 2019) พบว่า จำนวนกำลังพล ที่มีได้รวมถึงกำลังพลสำรองหรือกำลังพลกึ่งทหารของประเทศไทย มีจำนวน 360,850 นาย ในขณะที่ประเทศที่มีชายแดนร่วมกันอย่างเช่นประเทศเวียดนามและประเทศพม่า มีจำนวนกำลังพลประจำการถึง 482,000 และ 406,000 นายตามลำดับ และหากพิจารณาข้อมูลจากแหล่งที่มาเดียวกันที่มีการเปรียบเทียบกำลังพลทางทหารกับจำนวนประชากร จะพบว่า อัตราส่วนกำลังพลประจำการเมื่อเทียบกับประชากร 1,000 คน ของประเทศไทยอยู่ที่ ประมาณ 10.2 นาย ในขณะที่ ประเทศเวียดนาม ลาว มาเลเซีย และกัมพูชาอยู่ที่ 56.9, 17.8, 13.6 และ 11.6 นาย ตามลำดับ ซึ่งถือว่าประเทศไทย ยังสามารถเพิ่มอัตรากำลังพลทางด้านการทหารได้อีก เพื่อให้มีศักยภาพและขีดความสามารถทางการทหารให้ทัดเทียมกับประเทศใน ASEAN นโยบายทางการทหารในด้านต่างประเทศ ควรจะสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ทางทหาร (Strategic military partnership) กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศ ASEAN ซึ่งจำเป็นต้องร่วมมือในการเสริมสร้างและพัฒนากิจการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดน โดยไม่นำประเด็นในเรื่องของการเปิดพรมแดนหรือการแบ่งเส้นเขตแดนเข้ามาเป็นประเด็นความขัดแย้งระหว่างกัน และต้องดำเนินวิธีปฏิบัติงานภายใต้ความรู้ความเข้าใจตั้งแต่ระดับพื้นฐานผ่านกลุ่มพลเมืองและประชากร ของกลุ่มประเทศสมาชิก ในเรื่องของความจำเป็นที่ต้องเปิดพรมแดนจากการเปิดเสรีทางการค้าเพื่อเป้าหมายในการขับเคลื่อนภูมิภาคไปในทิศทางเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม บทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการนโยบายที่เกี่ยวข้องทางการทหาร เพื่อปกป้องรักษาอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ กองทัพมีภารกิจในการพัฒนาเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางการทหารไม่เพียงแต่ในประชาคม ASEAN แต่ยังคงจำเป็นต้องรักษาความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดสมดุลกับประเทศมหาอำนาจ และองค์การระหว่างประเทศเป้าหมาย ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อรักษาและปกป้อง

ผลประโยชน์ของชาติในด้านความมั่นคงในมิติต่าง ๆ เป็นสำคัญ

จากการที่รัฐบาลพิจารณาเล็งเห็นถึงพลวัตการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีการเปิดเสรีกันมากขึ้น นโยบายการบริหารจัดการด้านความมั่นคงจึงเป็นหนึ่งในบริบทหลักของภาครัฐ ที่จะเชื่อมโยงทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการทหาร ตลอดจนความมั่นคงของประชาชนในประเทศเป็นสำคัญ ดังนั้น เพื่อให้นโยบายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากการเปิดพรมแดนเพื่อรองรับการทรัพยากรบุคคลหรือแรงงานต่างด้าว จึงเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแผนงานยุทธศาสตร์ชาติในทุกระดับ ตลอดจนกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นโยบายทางการทหารสามารถดำเนินงานได้ในลักษณะของการบูรณาการกับผู้ที่เกี่ยวข้องในองค์กรวม อันจะเป็นประโยชน์และเกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ยุทธศาสตร์แห่งชาติ 20 ปี ด้านความมั่นคง ถือว่าเป็นแผนหลักที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะยาว ซึ่งจำเป็นต้องใช้นโยบายการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วน อย่างไรก็ดี การปฏิบัติตามแผนดังกล่าว จำเป็นต้องมีงบประมาณกองทัพที่เหมาะสมในระดับหนึ่ง และงบประมาณดังกล่าว จำเป็นต้องมีการจัดสรรปันส่วนงบประมาณไปยังทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรี ซึ่งจากการวิเคราะห์ในลักษณะ SWOT analysis พบว่ายังมียุทธศาสตร์ทางเลือก (Strategic options) เช่น การพัฒนาเชิงคุณภาพ หรือเพิ่มทักษะ (Up-skill / Re-skill) ของบุคลากรในกองทัพ เพื่อเพิ่มศักยภาพของกำลังพล และลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้ในระยะยาว ซึ่งนับว่าเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่จะทำให้แนวทางการดำเนินนโยบายของกองทัพมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ต่อไป

บทที่ 3

อภิปรายผล

แนวทางความเป็นไปได้ในเพิ่มยุทธศาสตร์ทางเลือกในการพัฒนา

นอกเหนือจากการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ทางการทหาร ร่วมกับกลุ่มประเทศในภูมิภาค เอกสารการวิจัยฉบับนี้ได้เน้นการจับคู่จุดอ่อน (Weakness) และภัยคุกคาม (Threat) มาเป็นโอกาส (Opportunity) ในการพิจารณาพัฒนาในลักษณะของยุทธศาสตร์ทางเลือกที่อยู่ภายใต้มีสัมภาระ $Weakness + Threat = Opportunity$ โดยผลจากการวิเคราะห์ SWOT และจากการศึกษาเปรียบเทียบทางด้านงบประมาณกับประเทศ ASEAN ข้างต้นพบว่า ประเทศไทยยังมีโอกาสที่จะเพิ่มงบประมาณทางการทหาร โดยเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยกับประเทศในประชาคม ASEAN งบประมาณทางการทหารของประเทศไทย ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม การเพิ่มงบประมาณดังกล่าว มิใช่เป็นเพียงแต่ที่จะเน้นการเพิ่มขีดความสามารถทางยุทธโศปกรณ์ที่จะทำให้อำนาจการต่อรองทางการทหารระหว่างประเทศสูงขึ้นเท่านั้น แต่งบประมาณที่เพิ่มขึ้นจำเป็นที่จะต้องจัดสรรไปยังหน่วยงานในกองทัพที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสัมพันธ์ทางการทหารระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาเชิงคุณภาพ หรือเพิ่มทักษะของบุคลากรในกองทัพ

ทั้งนี้ จากที่พิจารณาเห็นแล้วว่าประเทศไทยมีจุดอ่อนในเรื่องของทักษะทางด้านเทคโนโลยี (Digital literacy) หรือแม้แต่ความสามารถในการสื่อสารในภาษาต่างประเทศของกำลังพลในกองทัพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการทบทวนงบประมาณเพื่อจัดสรรไปในเรื่องการพัฒนาทักษะ ศักยภาพของบุคลากร เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ทันต่อโลกเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีการสื่อสารในความหลากหลายของภาษา นอกเหนือจากภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจจำเป็นต้องเข้าใจและมีความสามารถในทางภาษาของประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียน (ASEAN language) อันจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในด้านการทหารและด้านความมั่นคง ตลอดจนเป็นการลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ผ่านทักษะการสื่อสารแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น

นอกจากนั้น การเพิ่มงบประมาณเพื่อทักษะบุคลากรในด้านเทคโนโลยี ยังเป็นการพัฒนาที่เหมาะสมของกองทัพในยุคปัจจุบัน ซึ่งการพัฒนาบุคลากรในมิติที่หลากหลาย ทั้งเชิงเทคนิค (Hard skill) หรือเชิงประสานงาน (Soft skill) ไม่จำเป็นที่จะต้องพัฒนาภายใต้ขอบเขตที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมทหาร (Military industry) เพียงเท่านั้น แต่ยังสามารถที่จะกำหนดกรอบการพัฒนาทักษะของกำลังพลของกองทัพในด้านอื่นที่สอดคล้องกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เป็นลักษณะ S-Curve ในระยะยาว เพื่อให้กองทัพเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศเพื่อให้ความทัดเทียมหรือเหนือกว่าประเทศสมาชิกใน ASEAN โดยการจัดสรรงบประมาณในการเพิ่มทักษะการเรียนรู้ของบุคลากรกองทัพ ซึ่งอาจดำเนินการผ่านระบบการศึกษา เช่น โครงการแลกเปลี่ยนทุนการศึกษาหรือแลกเปลี่ยนกำลังพลในการทำงานระหว่างประเทศ ในสาขาที่นอกเหนือจากอุตสาหกรรมทหาร เพื่อให้สอดคล้องและรองรับกับเป้าหมายการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ เช่น อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and Biotechnology) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม (Robotics) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (Aviation and Logistics) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digitals) หรืออุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (Medical Hub) เป็นต้น ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวของบุคลากรไม่เพียงแต่จะเป็นการเปิดโลกทัศน์ของกองทัพ แต่ยังสามารถสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นร่วมกับหน่วยงานของรัฐ เอกชน ทั้งในและต่างประเทศ อันจะนำมาซึ่งความก้าวหน้าในอนาคตและลดช่องว่างทางทักษะของกำลังพลที่เป็นผลกระทบจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศเช่นกัน

และหากเปรียบเทียบเรื่องจำนวนบุคลากรในกองทัพ พบว่าประเทศไทยยังสามารถเพิ่มจำนวนอัตรากำลังพลเพื่อให้มีจำนวนใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค แต่การเพิ่มอัตรากำลังพล อาจไม่จำเป็นต้องเพิ่มในสายงานการปกป้องหรือป้องกันประเทศเพียงอย่างเดียว แต่ให้พิจารณาคำนิยามถึงการกระจายอัตราใหม่ ไปยังสายงานการพัฒนาที่สอดคล้องไปกับการขยายตัว S-curve ของประเทศตามรายละเอียดข้างต้น เพื่อร่วมพัฒนาทักษะบุคลากรทางการทหารให้มีทักษะความรู้ ที่จะสนับสนุนและรองรับไปกับการขยายตัวตามทิศทางการพัฒนาร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชนของประเทศได้ต่อไป

บทที่ 4

บทสรุป

จากที่มาและความสำคัญของปัญหา นำไปสู่กระบวนการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ และวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ตลอดจนนำเสนอยุทธศาสตร์ทางเลือก เพื่อพัฒนาให้นโยบายความมั่นคงทางการทหารเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสามารถนำไปต่อยอดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศภายใต้ทฤษฎีพึ่งพาอาศัยกัน เป็นสิ่งที่จำเป็นในพลวัตทางเศรษฐกิจ ณ ปัจจุบัน และการได้มาซึ่งการเปิดเสรีจำเป็นต้องมีการผ่อนปรนนโยบายด้านความมั่นคง ซึ่งส่งผลกระทบต่อนโยบายทางการทหาร อย่างไรก็ตาม การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ มิได้นำมาซึ่งผลกระทบเพียงแคในเชิงลบ แต่ยังเปิดโอกาสให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบในเชิงบวกในมิติต่าง ๆ ซึ่งเมื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศ ASEAN พบว่าประเทศไทยยังมีโอกาสที่จะพัฒนานโยบายทางการทหาร ตลอดจนเพิ่มงบประมาณเพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ทางเลือกในด้านการผูกมิตรการหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ทางทหารกับประเทศสมาชิก เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางการทหารระหว่างประเทศ และยังสามารถเพิ่มงบประมาณทางการทหาร เพื่อกระจายงบประมาณไปสู่การพัฒนาบุคลากร (Up skills) ของกองทัพให้มีความรู้และมีทักษะสอดคล้องไปกับทิศทางการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ตามแผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อให้นโยบายความมั่นคงทางการทหารและนโยบายทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ได้ดำเนินควบคู่ไปอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลสรุปในการทำวิจัยฉบับนี้ ทำให้ทราบถึงแนวทางในการดำเนินนโยบายทางการทหารเพื่อให้แผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยเฉพาะแผนระดับ 3 ในด้านความมั่นคงและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้น การเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ทางการทหารร่วมกับประเทศอื่น รวมถึงการเพิ่มงบประมาณทางการทหารหรือการเพิ่มกำลังพลเพื่อพัฒนาทักษะ (Skills) ให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรม S-curve ของประเทศ จำเป็นต้องมีการบรรจุมารดั่งกล่าว เพื่อทำการหารือในระดับนโยบาย

ของกระทรวงกลาโหม กองทัพ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง เพื่อให้ได้มาซึ่งการอนุมัติในเชิงนโยบายและพิจารณาดำเนินการเป็นแผนปฏิบัติงานให้เป็นรูปธรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

วิจัยฉบับนี้ ได้ศึกษาภายใต้ขอบเขตการศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศ ASEAN เท่านั้น และได้ทำการศึกษาสัดส่วนงบประมาณนโยบายทางการทหารเปรียบเทียบกับ GDP เพียงมิติเดียว ดังนั้น การทำวิจัยในอนาคต สามารถต่อยอดโดยขยายขอบเขตการวิจัยไปยังองค์ระหว่างประเทศอื่นใด หรือศึกษางบประมาณทางการทหารเทียบกับมาตรวัดอื่น ๆ เช่น รายได้ประชากร (Incomes) หรือขนาดพื้นที่ของประเทศ (ตารางกิโลเมตร) หรือมาตรวัดอื่น ๆ เพื่อให้ผลลัพธ์การศึกษามีมุมมองที่แตกต่างออกไป อันจะเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- อร่าม สกุกแก้ว. (2560). *แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณของกองทัพ*. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 44-45.
- วิภาวี เอี่ยมวรเมธ. (2558). *บทที่2 ทฤษฎีโลกาภิวัตน์*. 30 มกราคม 2558: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (บางมด)
- Buttro, Pongladda, (2005). *International Relations between Thailand and Cambodia: During 2001 – 2004*, KU Press.
- Bank of Thailand – BOT (2019-2020). Economic Indicators Report. from <http://www.bot.or.th>
- Carverley, Jonathan D. (2014). *Democratic Militarism: Voting, Wealth, and War*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Chinwanno, C. (2004). *Thailand’s Perspective on Security Cooperation in the Asia-Pacific: National Interests and Regional Order*, New York M.E. Sharpe, 190-205.
- Fergusson, Ian F., (2017). *The North American Free Trade Agreement (NAFTA)*. Congressional Research Service.
- Moore, Patrick M., (2017), *The Decisions Bridging the GATT 1947 and WTO Agreement*, Cambridge University Press.
- Stevens, Christopher. (2015). *The Impact of Free Trade Agreements Between Developed and Developing Countries on Economic Development in Developing Countries*. Department for International Development (UKaid), 15(no.7), 16-17.
- Tow, W.T., (2001). *Asia-Pacific Strategic Relations: Seeking Convergent Security*, Cambridge: Cambridge University Press.

Wezeman, Siemon T., (2019). *Arms Flows to Southeast Asia*.
Stockholm International Peace Research Institute.

World Bank (2019). Military Expenses % to GDP. from
<http://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.XPND.GD.ZS>

Yarbrough, Beth V. (1987). *Cooperation in the Liberalization of international Trade: After Hegemony*, The MIT Press, Vol.41 (no.1), 1-2.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	นายจักรชัย บุญยะวัตร
วัน เดือน ปีเกิด	13 พฤษภาคม 2519
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พ.ศ. 2542	ปริญญาตรี Economics and International Relations Christopher Newport University, U.S.A.
พ.ศ. 2544	ปริญญาโท Economics and International Relations Bond University, Australia
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2560 – 2562	กรรมการผู้จัดการ (Managing Director) สถานีโทรทัศน์ Money Channel
พ.ศ. 2555 – 2560	ประธานเจ้าหน้าที่สายงานที่ปรึกษาการลงทุน บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน แมงกอลโฟลท์ จำกัด
พ.ศ. 2550 – 2555	ผู้ช่วยรองประธาน สายงาน Corporate Solutions บริษัท เอไอเอ (ประเทศไทย) / สำนักงานภูมิภาค ฮองกง
พ.ศ. 2545 – 2550	รองผู้อำนวยการ ฝ่ายการตลาดสถาบันการเงิน บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ธนชาติ จำกัด
พ.ศ. 2543	Interning Contractor, UNESCO
ตำแหน่งปัจจุบัน	
พ.ศ.2562 – ปัจจุบัน	ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (CEO) บริษัท เมอร์เซอร์ (ประเทศไทย) จำกัด อาจารย์พิเศษคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิชา ส.348 Quantitative Analysis in Finance

